

**НИЙГМИЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ
ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛИЙН АГУУЛГА**
2024 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдөр, Пүрэв гараг

<i>Хуралдааны тэмдэглэлийн агуулга</i>	0
<i>Хуралдааны товч тэмдэглэл:</i>	1-26
<i>Хуралдааны дэлгэрэнгүй тэмдэглэл:</i>	27-53

---

1. Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батжаргал нарын 38 гишүүн 2024.03.25-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/	28-41
2. Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2023.11.29-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/	41-53
3. Хот, тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд	хойшлуулав

**Монгол Улсын Их Хурлын 2024 оны хаврын ээлжит чуулганы
Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны
05 дугаар сарын 16-ны өдөр /Пүрэв гараг/-ийн хуралдааны
товч тэмдэглэл**

Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны дарга Ж.Батжаргал ирц, хэлэлцэх асуудлын дарааллыг танилцуулж, хуралдааныг даргалав.

Хуралдаанд ирвэл зохих 19 гишүүнээс 10 гишүүн хүрэлцэн ирж, 52.6 хувийн ирцтэйгээр хуралдаан 13 цаг 53 минутад Төрийн ордны “Жанжин Д.Сүхбаатар” танхимд эхлэв.

Томилолттой: Б.Бейсен;

Чөлөөтэй: Ц.Анандбазар, Т.Аубакир, Н.Ганибал, Г.Мөнхцэцэг, Д.Өнөрболор, Ц.Туваан, О.Цогтгэрэл.

Байнгын хорооны дарга Ж.Батжаргал Хот, тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийг Байнгын хорооны хуралдаанаар хэлэлцүүлэх шаардлагагүй гэж үзэж, хэлэлцэх асуудлын дарааллаас хасав.

Нэг.Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Улсын Их Хурлын гишүүн Ж.Батжаргал нарын 38 гишүүн 2024.03.25-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын даргын ахлах зөвлөх Д.Лүндээжанцан, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Төрийн захиргааны удирдлагын газрын Хуулийн хэлтсийн дарга Э.Цолмонжаргал, Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын Захирагчийн зөвлөх, судлаач М.Найданхүү, “Бодлого судлалын төв” ТББ-ын тэргүүн А.Энх-Амгалан нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Г.Алтанцэцэг, П.Хулан, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ, мөн хэлтсийн Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Ш.Ариунжаргал, референт Б.Баярсайхан, Ёс зүй, сахилга хариуцлагын байнгын хороо хариуцсан референт О.Мөнгөнчавхдас нар байлцав.

Төслийн талаарх ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн танилцуулав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Болорчулууны тавьсан асуултад ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн хариулж, тайлбар хийв.

Төслийн 2-33 дугаар зүйлүүдтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн, Ж.Батжаргал, Г.Мөнхцэцэг, Ц.Туваан, Ц.Анандбазар /Цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/ нарын гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “энэ хууль” гэсний өмнө “Уламжлалт мал аж ахуйд тулгамдаж байгаа уур амьсгалын өөрчлөлтөөс шалтгаалсан сөрөг нөлөөллийг бууруулах тухай хууль,” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 5
Татгалзсан: 5
Бүгд: 10
50.0 хувийн саналаар дэмжигдсэнгүй.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “гэрээт бэлчээрийн газар дахь” гэснийг “гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээр дэх” гэж, 3.3 дахь хэсгийн “Гэрээт бэлчээрийн газрыг” гэснийг “Бэлчээрийг гэрээгээр” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 5
Татгалзсан: 5
Бүгд: 10
50.0 хувийн саналаар дэмжигдсэнгүй.

Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Болорчулууны “дэмжсэн” санал техникийн саатлын улмаас “эсрэг” гарсан тул дээрх санал хураалтыг хүчингүй болгож, дахин санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Ж.Батжаргал: Улсын Их Хурлын гишүүн Х.Болорчулууны гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Ж.Батжаргал: Горимын санал дэмжигдсэн тул дээрх дэмжье гэсэн санал хураалтыг дахин явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Ж.Батжаргал: 3.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 дахь заалтын “малчдын” гэснийг “малчин өрхийн” гэж өөрчилж, 4.1.2, 4.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 4.1.4 дэх заалтыг хасах:

“4.1.2.“малчин өрх” гэж жилийн дөрвөн улиралд уламжлалт бэлчээрийн мал аж ахуй эрхэлж, түүний ашиг шимээр үндсэн орлогоо олдог өрхийг;”

“4.1.5.“байгалийн нөөц” гэж гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээр дэх байгалийн ургамал, уст цэг, ан амьтан зэргийг.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.3.2 дахь заалтын “үйл ажиллагаа гишүүдэд” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.5 дахь заалтын “гарах” гэсний дараа “, гаргах үндэслэл, журам” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.1.9 дэх заалт тус тус нэмж, 6.2 дахь хэсгийн хоёр дахь өгүүлбэрийг хасах:

“6.1.9.Анхдагч холбооны бүх гишүүдийн хурал /цаашид “бүх гишүүдийн хурал” гэх/-тай холбогдсон энэ хуульд зааснаас бусад асуудал;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “20-оос” гэснийг “10-аас” гэж, 7.2.3 дахь заалтын “удирдлагын бүтцийг тогтоож, бүрэлдэхүүнийг” гэснийг “ахлагч, тэргүүлэгчдийг” гэж тус тус өөрчилж, мөн заалтын “, томилох” гэснийг, 7.3 дахь хэсгийг тус тус хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Байнгын хорооны хуралдаан 14 цаг 17 минутаас 15 цаг 27 минут хүртэл түр завсарлав.

Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаантай давхцаж байгаа тул гар өргөж, санал хураалт явуулах горимын санал гаргав.

Ж.Батжаргал: Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатарын гаргасан горимын саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар горимын санал дэмжигдэж, гар өргөж санал хураалт явуулахаар тогтов.

Ж.Батжаргал: 7.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 8.1.3 дахь заалт, 8.3 дахь хэсгийг 8.5 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар тус тус өөрчлөн найруулах:

“8.1.1.малчин өрхийн гишүүнийг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах;”

“8.1.3.малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах;”

“8.5.Анхдагч холбооны малчин өрхийн гишүүн холбогдох хуульд заасны дагуу нөхөрлөл, хоршоо, компанийн үүсгэн байгуулагч, гишүүн, хувьцаа эзэмшигч байж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 9 дүгээр зүйлд 9.1.4 дэх заалт нэмж, мөн зүйлийн гарчгийг “Боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах” гэж өөрчилж, 9.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 9.1.4 дэх заалтыг 8.3 дахь хэсэг болгон шилжүүлж доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.1.Анхдагч холбоо нь малчин өрхийн гишүүдийг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулж, дэмжлэг үзүүлнэ.”

“9.1.4.нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалд хамруулах, холбогдох мэдээллээр хангах.”

“8.3.Анхдагч холбооны гишүүдэд төрөөс хэрэгжүүлж байгаа бодлого, үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг хүргэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.11 дэх заалтын “хадлан, тариалангийн” гэснийг “хадлангийн” гэж өөрчилж, 10.1.2, 10.1.3 дахь заалтыг нэгтгэж, 10.1.4, 10.1.6, 10.1.7 дахь заалт, 10.2 дахь хэсгийг тус тус доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 10.5 дахь хэсэг нэмэх:

“10.1.2.гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг даацад нь нийцүүлэн улирлын хуваарьтай ашиглах, сэлгэх, өнжөөх, бэлчээрийн төлөв байдал, голлох зүйл ургамлын эзлэх хувийг гэрээ байгуулах үеийн тогтоосон түвшнээс бууруулаагүй байх;”

“10.1.6.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг Газрын тухай хуулийн 21.4.5, 21.4.6-д заасны дагуу ашиглуулахад хяналт тавих;

10.1.7.тухайн жилийн бэлчээрийн гарц, байгаль, цаг уурын урьдчилсан төлөв байдлыг харгалзан өвөлжилт, хаваржилтын бэлтгэл хангах, гамшгаас хамгаалах нөөц бүрдүүлэх;”

“10.1.8.Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 7.5.1-7.5.3-т заасан шаардлагыг хангасан, халдварт өвчний шинж тэмдэг илрээгүй мал оруулах, дамжин өнгөрүүлэхэд хяналт тавих;”

“10.2.Газрын тухай хуулийн 52.7 дахь хэсэгт заасан газарт тэжээлийн ургамал тариалж болно.”

“10.5.Анхдагч холбооны гишүүн бус малчин өрх Анхдагч холбооны гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг ашиглах тохиолдолд нийтийн эрх ашгийг хүндэтгэн түүнийг зохистой ашиглаж, хамгаална.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

10.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 8.4 дэх хэсэг болгон шилжүүлж, мөн зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“8.4.Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн цаг үеийн шинжтэй, нэмэлт ажиллах хүч шаардагдах ажлын үед Анхдагч холбооны гишүүд харилцан тусалж, хамтран ажиллана.”

“11 дүгээр зүйл.Малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах

11.1. Анхдагч холбоо нь малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлээр дараах үйл ажиллагаанд гишүүдийг зохион байгуулж, дэмжлэг үзүүлнэ:

11.1.1. малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эдийн засгийн эргэлтийг нэмэгдүүлэх, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх;

11.1.2. тухайн бүс нутгийн онцлогт дасан зохицсон, баталгаажсан үүлдэр, омгийн малыг үржилд ашиглах, үржлийн мал бойжуулах, мал үржүүлэг, технологийн ажил, үйлчилгээг технологит хугацаанд хэрэгжүүлэх;

11.1.3. мал, малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний чанар, эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулж, гарал үүслийг бүртгэх;

11.1.4. мал, амьтны өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээнд малаа товлосон хугацаанд бүрэн хамруулах, эрүүл мэндийн бүртгэлийн дэвтрийг тогтмол хөтлөх;

11.1.5. малын индексжүүлсэн даатгалд хамруулах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

11. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалтын “хийж, чанар, гарал үүслийг хянан баталгаажуулах” гэснийг “хийх, боловсруулалтын түвшинг нэмэгдүүлэх,” гэж өөрчилж, мөн заалтын “мал,” гэснийг хасаж, 12.1.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

12.1.2. стандартын шаардлага хангасан, гарал үүсэл нь тодорхой мал, малын гаралтай түүхий эдийг бэлтгэх, борлуулах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн:	6
Татгалзсан:	4
Бүгд:	10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

12. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 13, 14, 19 дүгээр зүйлийг нэгтгэж, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 13 дугаар зүйл болгох:

13 дугаар зүйл. Анхдагч холбооны удирдлага, зохион байгуулалт

13.1. Анхдагч холбооны эрх барих байгууллага нь бүх гишүүдийн хурал, түүний чөлөөт цагт Тэргүүлэгчид байна.

13.2. Анхдагч холбоо нь таваас дээшгүй Тэргүүлэгчтэй байх бөгөөд тэдгээрийг хоёр жил тутамд бүх гишүүдийн хурлаас сонгоно.

13.3. Анхдагч холбооны бүх гишүүдийн хурлын шийдвэрийг хэрэгжүүлж, өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах Ахлагчтай байна.

13.4. Ахлагч нь сумын малчин өрхийн холбоонд болон бусад этгээдийн өмнө Анхдагч холбоог төлөөлнө.

13.5. Анхдагч холбооны Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр Ахлагчийн эрх, үүргийг аль нэг Тэргүүлэгчид түр шилжүүлж болно.

13.6. Анхдагч холбооны Тэргүүлэгчдийн энэ хуульд зааснаас бусад эрх, үүргийг тухайн холбооны онцлогт тохируулан дүрмээр тодорхойлно гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

13. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.5 дахь заалтын “гишүүн малчин өрх гэрээт бэлчээрийн газрыг ашиглах” гэснийг “бэлчээрийг гэрээгээр ашиглах хүсэлтийг сумын Засаг даргад гаргах, бэлчээрийг” гэж өөрчилж, 15.2, 15.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“15.2. Гэрээгээр ашиглаж байгаагаас бусад бэлчээрийг ашиглах, отор нүүдэл хийх асуудлыг бүх гишүүдийн хурлаар хэлэлцэн хүсэлтээ сумын Засаг даргад гаргана.

15.3. Шинээр өрх тусгаарласан болон шилжиж ирсэн малчин өрхийг Анхдагч холбоонд элсүүлэх шийдвэрийг бэлчээрийн даацад тохируулан сумын Засаг даргын саналыг үндэслэн бүх гишүүдийн хурал шийдвэрлэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

14. Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “холбооны” гэсний өмнө “малчин өрх Анхдагч” гэж нэмж, 16.2 дахь хэсгийн “этгээдийн” гэснийг “малчин өрхийн” гэж өөрчилж, 16.6 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

15.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.3, 17.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 18 дугаар зүйлд шилжүүлж, 17 дугаар зүйлийг хасах.

“18.2.Бүх гишүүдийн Хурлын тов, хэлэлцэх асуудлыг Ахлагчийн саналыг үндэслэн Тэргүүлэгчид тогтоох бөгөөд дүрэмд өөрөөр заагаагүй бол бүх гишүүдийн хурлын зарыг хурал болохоос 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө гишүүдэд хүргэнэ.

18.3.Анхдагч холбооны нийт гишүүдийн гуравны нэгээс дээш хувийн саналаар бүх гишүүдийн хурлыг зарлан хуралдуулж болно.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

16.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 18 дугаар зүйлийн 18.6, 18.7 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 18.5, 18.8 дахь хэсгийг тус тус хасах:

“18.7.Бүх гишүүдийн хурлын тэмдэглэлийг хөтлөх бөгөөд тэмдэглэлд хурал даргалагч гарын үсэг зурж баталгаажуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

17.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.3.2 дахь заалтын “жил бүр” гэсний дараа “хуульд заасан журмын дагуу гаргаж,” гэж нэмж, 20.3.1 дэх заалтын “холбооны өдөр тутмын” гэснийг “Анхдагч холбоо болон Тэргүүлэгчдийн” гэж өөрчилж, 20.3.5 дахь заалтыг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

18.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн “**БОЛОН УЛСЫН**” гэснийг “**МАЛЧИН ӨРХИЙН ХОЛБОО,**” гэж өөрчилж, 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

19.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.2 дахь заалтын “удирдлагад” гэснийг “иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Засаг даргад” гэж, 23.1.3 дахь заалтын “гишүүдийн” гэснийг “стандартын шаардлага хангасан, гарал үүсэл нь тодорхой” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

20.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 24 дүгээр зүйлийн 24.3 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

21.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

22.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн “Нэгдсэн” гэснийг “Малчин өрхийн” гэж, мөн хэсгийн “бүх” гэснийг “зохих” гэж тус тус өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

23.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийн “өвс тэжээлийг хөнгөлөлтэй үнээр олгох болон бусад” гэснийг “төрөөс” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

24.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 32 дугаар зүйлийн 32.1, 32.2, 32.3 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 32.5 дахь хэсгийг хасах:

“32.1.Холбоо нь хууль, дүрэмд заасны дагуу үйл ажиллагаа, санхүүжилт, түүний зарцуулалтыг гишүүддээ тайлагнана.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

25.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 33 дугаар зүйлийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

26.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн гарчгийн “МАЛЧИН ӨРХИЙН” гэсний дараа “НЭГДСЭН” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Найруулгын санал:

Ж.Батжаргал: Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томъёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр томъёо, хэл найруулга, дэс дараалал, зүйл, заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулж дуусав.

Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Нэг.Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3, 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2 дахь заалт нэмэх:

2/19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсэг:

“19.3.Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

19.3.1.бэлчээрийг зохистой ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

19.3.2.бэлчээрийн даац тогтоох аргачлалыг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батлах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6

Татгалзсан: 4

Бүгд: 10

60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын 3.1.3 дахь заалтыг хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3 дахь заалт нэмж, 3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 4 дэх заалт болгох:

“3/20 дугаар зүйлийн 20.2.10, 20.2.11 дэх заалт:

20.2.10.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас отрын бэлчээр, бусад аймаг, сумын бэлчээрт түр хугацаагаар мал оруулах, гаргах асуудлыг холбогдох аймаг, сумын Засаг даргатай хамтран шийдвэрлэх;

20.2.11.энэ хуулийн 20.2.10-т заасны дагуу шийдвэрлээгүй бол уг асуудлыг дээд шатны Засаг дарга, Засгийн газар шийдвэрлэх.”

4/21 дүгээр зүйлийн 21.4.4, 21.4.5, 21.4.6 дахь заалт:

“21.4.4.бэлчээрийг малчин өрхийн анхдагч холбоонд ашиглуулах гэрээ байгуулах;

21.4.5.гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг гамшиг, аюулт үзэгдэл тохиолдсон үед тухайн сумын малчдад бэлчээрийн даацад тохируулан түр хугацаагаар ашиглуулах асуудлыг шийдвэрлэх;

21.4.6.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас бусад аймаг, сумын малыг отрын бэлчээр болон бусад бэлчээрт түр хугацаагаар оруулах, гаргах асуудлыг шийдвэрлэх;

21.4.7.өвөлжөө, хаваржааны бэлчээрийг зун, намрын улиралд малаас чөлөөлөх хугацааг тогтоож, мөрдүүлэх.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын 23.4.7 дахь заалтын “бэлчээрийн даацыг” гэсний дараа “хөдөө, аж ахуйн болон байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүдийн хамтран баталсан аргачлалын дагуу” гэж нэмж, мөн заалтын 23.4.9 дэх заалтын “бэлчээр ашиглалтын” гэснийг “уг” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн 52.2 дахь хэсгийн “, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрийг үндэслэн” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хоёр.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3, 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Малчин өрхийн анхдагч холбоонд бэлчээрийн зориулалтаар ашиглуулах газрын зааг, байршлын талаар шийдвэр гаргах,” гэснийг “гэрээгээр ашиглах бэлчээрийн зааг, байршлын талаар Малчин өрхийн анхдагч холбооноос гарсан саналыг хэлэлцэх,” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн “бэлчээрийн газрыг” гэснийг “бэлчээрийг” гэж, “гэрээний” гэснийг “гэрээ байгуулах,” гэж тус тус өөрчилсүгэй гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Гурав.Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “ажлыг зохион байгуулах” гэснийг “малын тоог бэлчээрийн даацад нийцүүлэх эдийн засгийн хөшүүрэг нэвтрүүлэх,” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Боловсролын ерөнхий хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Дөрөв.Хоршооны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 6
Татгалзсан: 4
Бүгд: 10
60.0 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Усны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Амьтны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт оруулах хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

“Тогтоолд нэмэлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

“Тогтоолд нэмэлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төсөлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулж дуусав.

Байнгын хорооноос гарах санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Г.Тэмүүлэн Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Уг асуудлыг 16 цаг 10 минутад хэлэлцэж дуусав.

Хоёр. Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд /Засгийн газар 2023.11.29-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг/

Хэлэлцэж буй асуудалтай холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүн, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд Х.Болорчулуун, Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Хуулийн хэлтсийн дарга Э.Цолмонжаргал, мөн яамны Хөрс, ургамал хамгаалал, үр сортын хэлтсийн дарга Н.Оюунсүвд, мөн хэлтсийн мэргэжилтэн Н.Отгонбаяр, Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийн хяналтын хэлтсийн дарга Э.Уламбаатар, Газар тариалангийн бодлогын хэрэгжилтийг зохицуулах газрын ахлах мэргэжилтэн Б.Уранчимэг, Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн дарга М.Бямбасүрэн, Гаалийн ерөнхий газрын харьяа Улс хоорондын шуудан илгээмжийн гаалийн газрын гаалийн улсын байцаагч П.Болд-Эрдэнэ нар оролцов.

Хуралдаанд Улсын Их Хурлын Тамгын газрын Хууль, эрх зүйн газрын Зөвлөхүүдийн албаны зөвлөх Г.Алтанцэцэг, мөн газрын Байнгын хорооны асуудал хариуцсан хэлтсийн дарга Г.Агар-Эрдэнэ, Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хороо хариуцсан ахлах зөвлөх Ш.Ариунжаргал, референт Б.Баярсайхан, Ёс зүй, сахилга хариуцлагын байнгын хороо хариуцсан референт О.Мөнгөнчавхдас нар байлцав.

Төслийн талаарх ажлын хэсгийн санал, дүгнэлтийг ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар танилцуулав.

Нэг.Монгол Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-т заасны дагуу Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томъёоллоор санал хураалт явуулав.

Төслийн 1-25 дугаар зүйлүүдтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар, Г.Ганболд, Н.Ганибал, Ц.Идэрбат, Б.Саранчимэг, Ц.Туваан, Т.Энхтүвшин /Цаашид “Ажлын хэсэг” гэх/ нарын гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “худалдааг дэмжих” гэснийг “худалдааны чөлөөт байдлыг дэмжих” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 3.2 дахь хэсгийг хасах:

“3.1.Энэ хууль ургамлын эрүүл мэндийг хамгаалах, ургамлын хөнөөлт организмын гаралт, тархалтаас сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх, устгахтай холбоотой үйл ажиллагаанд үйлчилнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

3.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.1.“ургамал” гэж байгалийн болон таримал бүх төрлийн ургамал, түүний үр, бусад ургал эрхтнийг;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

4.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.4.Энэ хуулийн 6.1-д заасан хөнөөлт организмтай тэмцэх, ариутгах, халдваргүйжүүлэх, устгах арга хэмжээний зааврыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батлан энэ хуулийн 26.1-д заасан мэдээллийн санд байршуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

5.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсгийн “лабораторийн шинжилгээний дүнд үндэслэн” гэснийг “шаардлагатай тохиолдолд лабораторид хүргүүлэх, шинжилгээний дүгнэлтэд үндэслэн” гэж өөрчлөн, 7.4 дэх хэсгийн “нийтэд” гэсний өмнө “энэ хуулийн 22.1-д заасан албан тушаалтан” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явууля.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

6.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 10 дугаар зүйл болон 11 дүгээр зүйлийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 10 дугаар зүйл болгох:

“10 дугаар зүйл.Хорио цээрийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

10.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран хөнөөлт организмын төрөл, зүйлээс хамааран хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрийн зааг, орох, гарах хяналтын цэг, дамжин өнгөрөх зурвасын чиглэлийг тогтоож, анхааруулсан тэмдэг байршуулна.

10.2.Хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрт тухайн шатны Засаг дарга дараах арга хэмжээг зохион байгуулна:

10.2.1.хорио цээртэй хөнөөлт организмын төрөл, зүйлийг тодорхойлох, голомт, тархалтыг тогтоох, хязгаарлах, устгах;

10.2.2.хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэр, орох, гарах хяналтын цэг, хорио цээртэй хөнөөлт организм илэрсэн байгууламжид хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын хяналтын доор мэргэжлийн байгууллагаар ариутгал, халдваргүйжүүлэлт, устгалыг хийлгэх;

10.2.3.хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрт орох, гарах хүний болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг хянах.

10.3.Хорио цээр тогтоосон үед авах арга хэмжээнд шаардагдах зардлыг энэ хуулийн 9.1.1, 9.1.2-т заасан тухайн шатны Засаг дарга, 9.1.3-д зааснаар хорио цээр тогтоох тохиолдолд Засгийн газар тус тус шийдвэрлэнэ.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явууля.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

7.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн “хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална” гэснийг “хийхэд холбогдох стандартыг баримтална” гэж өөрчилж, 14.3 дахь хэсгийг хасаж, тайлбарыг 15.4 дэх хэсэгт шилжүүлэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

8.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн “газар нутагт” гэсний өмнө “, хөнөөлт организмын тархалт багатай болон аюулд өртсөн” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

9.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.5 дахь хэсгийн “төрийн бус байгууллага” гэсний дараа “, хуулийн этгээд” гэж нэмж, 19.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 19.6, 19.7 дахь хэсэг болгох:

“19.6.Пестицидийг турших, бүртгэх, ашиглах, импортлох, тээвэрлэх, хадгалах, худалдахтай холбогдсон харилцааг Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулиар зохицуулна.

19.7.Пестицидийн хаягдал болон сав, баглаа боодлыг эгүүлэн татах, устгахтай холбогдсон харилцааг Хог хаягдлын тухай хуулиар зохицуулна.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

10.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 19 дүгээр зүйлд доор дурдсан 19.9.7 дахь заалт нэмж, 19.9.4, 19.9.5 дахь заалтын “байгаль орчны” гэсний дараа “нөлөөллийн” гэж тус тус нэмэх:

“19.9.7.ургамал хамгаалал, хорио цээрийн мэргэжилтэй, эсхүл энэ чиглэлээр мэргэшсэн агрономичтой болохыг нотлох дипломын хуулбар, нийгмийн даатгалын лавлагаа.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

11.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 21.1.2 дахь заалт нэмж, төслийн 21.1.2 дахь заалтыг 22.2.11 дэх заалт болгон шилжүүлэх:

“21.1.2.Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, биелэлтийг хангуулах, ургамал хамгааллын салбарын бодлого, хөгжлийн чиг хандлагыг тодорхойлох;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

12.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 22 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай заалт нэмж, 22.3 дахь хэсгийн “бүртгэхтэй холбогдсон” гэсний өмнө “эрх олгох,” гэж нэмэх:

“22.2.7.хөнөөлт организмын эрсдэлийн шинжилгээ хийх;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

13.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.9 дэх заалтын “бүтээгдэхүүн, зохицуулалттай бусад эд, материалд” гэснийг “бүтээгдэхүүнд” гэж, 22.2.10 дахь заалтын “мэргэжлийн багийн” гэснийг “эрх бүхий албан тушаалтны” гэж, “зохицуулалттай эд, материалыг” гэснийг “ургамал, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүнийг” гэж өөрчилж, 22.2.8 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.2.8.хорио цээртэй хөнөөлт организмгүй, хөнөөлт организмын тархалт багатай болон аюулд өртсөн газар нутгийг энэ хуулийн 16.2-т заасан журмын дагуу тогтоох;” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

14.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 25 дугаар зүйлийн гарчгийн “Иргэн, хуулийн этгээдийн” гэснийг “Хүн, хуулийн этгээдийн” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

15.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 25 дугаар зүйл нэмэх:

“25 дугаар зүйл.Эрдэм шинжилгээний байгууллагын бүрэн эрх

25.1.Эрдэм шинжилгээний байгууллага нь ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

25.1.1.ургамлын хөнөөлт организмын гаралт, тархалт, олшролт, хөнөөлийн талаар тандан судалгаа, туршилт, зохион бүтээх ажил хийх, түүний үр дүнд үнэлэлт, дүгнэлт гаргах;

25.1.2.ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүний хор аюулын шинж чанар, түүний ургамал, ус, хөрсөн дэх үлдэгдлийг тодорхойлох;

25.1.3.энэ хуулийн 18.1-д заасан ургамал хамгаалах цогц аргыг хэрэгжүүлэх болон ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг турших, ашиглах, импортлох, тээвэрлэх, хадгалах, худалдах талаар зөвлөмж боловсруулах;

25.1.4.ургамлын хөнөөлт организмаас хамгаалах стандарт, технологийн заавар боловсруулах, батлах, шинжлэх ухааны ололтыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, хүн, хуулийн этгээдэд мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх.

25.1.5.ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын сургалтыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, төрийн бус байгууллага, хуулийн этгээдтэй хамтран зохион байгуулах.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

16.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.10 дахь хэсгийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Найруулгын санал:

Ж.Батжаргал: Ажлын хэсгийн гаргасан, 1.Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн “тархахаас сэргийлэх” гэсний өмнө “тохиолдолд” гэж, 8.1.1 дэх заалтын “зоорь, агуулахад” гэсний өмнө “үтрэм, ил талбай,” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “хөдөө аж ахуйн” гэсний өмнө “хүнс,” гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.3.2 дахь заалтын “бэлчээр,” гэсний дараа “хадлангийн болон ойн сан бүхий газар,” гэж тус тус нэмэх.

2.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.12 дахь заалтын “нотолгоонд” гэснийг “тооцоонд” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтын “ил ялгаварлах” гэснийг “үл ялгаварлах” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалтын “тухайн нутаг дэвсгэрийн” гэснийг “тухайн шатны” гэж, 8.3 дахь хэсгийн “холбогдох” гэснийг “шаардлагатай” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “үед” гэснийг “тохиолдолд” гэж, “хорио цээрийн дэглэмийг” гэснийг “хорио цээрийг” гэж, 9.2 дахь хэсгийн “мөрдөнө” гэснийг “баримтална” гэж, 9.4 дэх хэсгийн “Холбогдох шатны” гэснийг “Бүх шатны” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсгийн “хяналтын байгууллагын” гэснийг “хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн “хөнөөлт организмын голомтыг устгах үйл ажиллагааг” гэснийг “устгалыг хөнөөлт организмын” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.2.6 дахь заалтын “мэдээллийн санд” гэснийг “мэдээллийн сангийн дэд сан болох” гэж, “дэд санг бий болгож” гэснийг “цахим санг бүрдүүлж” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1.4 дэх заалтын “түүний” гэснийг “ургамлын” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “бий болгож” гэснийг “бүрдүүлж” гэж, “хангаж ажиллана” гэснийг “хангана” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.2.4 дэх заалтын “байгуулах” гэснийг “бүрдүүлэх” гэж, 27.5 дахь хэсгийн “эрүүл мэндийг хамгаалах” гэснийг “эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын” гэж тус тус өөрчлөх.

3.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2 дахь заалтын “боловсруулсан” гэснийг, 4.1.9 дэх заалтын “бусад” гэснийг, 4.1.10 дахь заалтын “хүн,” гэснийг, 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “химийн” гэснийг, 5.1.5 дахь заалтын “түүхий эд,” гэснийг, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийн “нутаг дэвсгэрийн дотор” гэснийг, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалтын “хөнөөлт организмын тархалт” гэснийг, 15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх хэсгийн “шинжид зориулсан болон тухайн хөнөөлт организмын” гэснийг, 19 дүгээр зүйлийн 19.9.5 дахь заалтын “тайлангийн” гэснийг тус тус хасах.

4.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр томьёо, хэл найруулга, дэс дараалал, зүйл, заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7

Татгалзсан: 4

Бүгд: 11

63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулж дуусав.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, ажлын хэсгээс гаргасан зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулав.

Ургамал хамгааллын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Хоёр.Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2 дугаар зүйл нэмж, хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмэн 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “3” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл.Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “Ургамал хамгааллын тухай,” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай,” гэж тус тус өөрчилсүгэй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Гурав.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2 дугаар зүйл нэмж, хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмэн 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “3” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “хөнөөлт шавж, мэрэгч, хогийн ургамлаас” гэснийг “хөнөөлт организмээс” гэж өөрчилсүгэй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Дөрөв.Тариалангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “Тариалангийн тухай хуулийн” гэсний дараа “2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Ургамал хамгааллын тухай” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай” гэж,” гэж, “хөнөөлт организм” гэсний өмнө “болон 25 дугаар зүйлийн 25.1.5 дахь заалтын “өвчин, хортон, хог ургамал” гэснийг” гэж нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Тав.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмж, 1 болон 2 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1 дүгээр зүйл.Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.1.24 дэх заалт:

“20.1.24.ургамлын зохицуулалттай хорио цээргүй хөнөөлт организмтай тэмцэх арга хэмжээ.”

2/27 дугаар зүйлийн 27.5.26 дахь заалт:

“27.5.26.ургамлын хорио цээртэй хөнөөлт организмтай тэмцэх арга хэмжээ;”” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, “**2 дугаар зүйл.**Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.5.26 дахь заалтын дугаарыг “27.5.27” гэж өөрчилсүгэй.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Зургаа.Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2, 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 2 дугаар зүйлийн “гарчгийн “Ургамал хамгааллын тухай” гэсний өмнө “Ургамлын эрүүл мэнд,” гэж,” гэснийг хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 3 дугаар зүйлийн “7.8 дахь зүйлийн” гэсний дараа “гарчгийн “Ургамал хамгааллын тухай” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай” гэж,” гэж, “мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн” гэсний дараа “болон 13.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.2 дахь заалтын” гэж тус тус нэмэх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Долоо.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 1 болон 3 дугаар зүйл нэмэх:

“1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулга бүхий 6.65 дахь заалт нэмсүгэй:

“6.65.таримал ургамлын үр, сортын хяналтын улсын байцаагч Зөрчлийн тухай хуулийн 10.25 дугаар зүйлийн 4, 5, 6 дахь хэсэг, 10.27, 13.2 дугаар зүйл, 15.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөрчил.””

“3 дугаар зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.48 дахь заалтын “13.2 дугаар зүйл,” гэснийг хассугай.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4

Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “6.15 дугаар зүйлийн 1” гэснийг “6.15 дугаар зүйлийн 1.1, 1.2 дахь заалт” гэж өөрчилж, “6.13 дугаар зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсэг,” гэснийг, “6.14 дүгээр зүйлийн” гэсний дараах “2,” гэснийг, “6.15 дугаар зүйлийн” гэсний дараах “6” болон “9” гэснийг тус тус хасах гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Найм.Зөвшөөрлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “Ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж өөрчлөх гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Ес.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн талаар:

Төслийн 1, 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан Улсын Их Хурлын гишүүдээс асуулт, санал гараагүй болно.

Ж.Батжаргал: 1.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төслийн 1 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1 дүгээр зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

“5.5.Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх эрсдэлийн түвшинг харгалзан импортын мэдэгдэл олгох амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний жагсаалтыг хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулъя.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

2.Ажлын хэсгийн гаргасан, Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2, 3, 4, 5 дугаар зүйл нэмж, 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “6” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Генетик нөөцийн тухай,” гэсний дараа “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн дараах заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“7.1.8.мал, амьтны гоц халдварт өвчин /цаашид “амьтны гоц халдварт өвчин” гэх/, ургамлын хорио цээртэй хөнөөлт организм /цаашид “ургамлын хорио цээртэй зүйл” гэх/ илэрсэн тохиолдолд тухайн хилийн боомт, гүний гаальд хорио цээр тогтоох саналыг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран Засгийн газарт оруулах, хорио цээрийн дэглэмийн хэрэгжилтийг хянах;”

4 дүгээр зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “гадаад хорио цээртэй өвчин, хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг болон 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “гадаад хорио цээртэй өвчний халдвар, хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг “хорио цээртэй хөнөөлт организм” гэж, мөн заалтын “эрүүл мэндийн” гэснийг “эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.5 дахь заалтын “хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг “хөнөөлт организм” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсэг, 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн “Хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1.7 дахь заалтын “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалт, 23 дугаар зүйлийн 23.1, 23.2 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэг, 26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсэг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1 дэх заалтын “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсгийн “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1.1 дэх заалтын “байгууллага” гэснийг өмнөх “хорио цээрийн” гэснийг “эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай.” гэсэн саналыг дэмжье гэсэн санал хураалт явуулья.

Зөвшөөрсөн: 7
Татгалзсан: 4
Бүгд: 11
63.6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль /Шинэчилсэн найруулга/-ийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийг зүйл бүрээр хэлэлцэж, зарчмын зөрүүтэй саналын томьёоллоор санал хураалт явуулж дуусав.

Байнгын хорооноос гарах санал, дүгнэлтийг Улсын Их Хурлын гишүүн Н.Наранбаатар Улсын Их Хурлын чуулганы нэгдсэн хуралдаанд танилцуулахаар тогтов.

Байнгын хорооны хуралдаанаар 2 асуудал хэлэлцэв.

Хуралдаан 1 цаг 50 минут үргэлжилж, 19 гишүүнээс 11 гишүүн хүрэлцэн ирж, 57.9 хувийн ирцтэйгээр 16 цаг 53 минутад өндөрлөв.

Тэмдэглэлтэй танилцсан:
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ
АХУЙН БАЙНГЫН ХОРООНЫ ДАРГА

Ж.БАТЖАРГАЛ

Тэмдэглэл хөтөлсөн:
ХУРАЛДААНЫ ТЭМДЭГЛЭЛ ХӨТЛӨХ
АЛБАНЫ ШИНЖЭЭЧ

П.ОЮУНГЭРЭЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ИХ ХУРАЛ

2024 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдөр,
Пүрэв гараг

Төрийн ордон “Их засаг” танхим,
13 цаг 53 минут

БАЙНГЫН ХОРООНЫ ХУРАЛДААНЫ ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Ж.Батжаргал: Байнгын хорооны гишүүдийнхээ энэ өдрийн амар амгаланг айлтгая.

Улсын Их Хурлын Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны 2024 оны 05 дугаар сарын 16-ны өдрийн хуралдаанд Улсын Их Хурлын гишүүн Жигжидийн Батжаргал, Батсүхийн Саранчимэг, Хаянгаагийн Болорчулуун, Гочоогийн Ганболд, Гонгорын Дамдинням, Цагаанхүүгийн Идэрбат, Нанзадын Наранбаатар, Ганзоригийн Тэмүүлэн, Цэдэндамбын Цэрэнпунцаг, Төмөртоогоогийн Энхтүвшин нарын гишүүд хүрэлцэн ирснээр хуралдаан эхлэх бололцоотой ирц бүрдсэн байна.

Ингээд өнөөдрийн хуралдааныг нээж байна.

Өнөөдрийн Байнгын хорооны хуралдаанаар дараах асуудлуудыг хэлэлцүүлэхээр бэлтгэлийг нь хангаж оруулж ирж байгаа юм байна.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төсөл. Улсын Их Хурлын нэр бүхий 38 гишүүн 2024 оны 03 сарын 25-ны өдөр өргөн мэдүүлсэн 0 анхны хэлэлцүүлэг.

2. Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн

төсөл. Засгийн газрын 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдөр өргөн мэдүүлсэн, анхны хэлэлцүүлэг.

3. Хот тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгын төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хуулиудын төслийн анхны хэлэлцүүлэг. Дүгнэлтээ Төрийн байгуулалтын байнгын хороонд хүргүүлэх гэсэн ийм 3 асуудал хэлэлцэхээр байна.

Хот тосгоны эрх зүйн байдлын тухай хууль болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулиудыг хэлэлцүүлэгт бэлтгэх ажлын хэсэг өчигдөр хуралдаад, манай Байнгын хороотой холбоотой хуулиудын төслийг яриад, Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн тухай хууль болон журмын тухай хуулиудыг хууль санаачлагчид нь буцаах ийм ажлын хэсгийн санал, дүгнэлт гарсан.

Тийм учраас Байнгын хороо энэ асуудлыг хэлэлцэхгүйгээр явах нь зүйтэй гэсэн ийм саналтай байна. Би бол. Ерөөсөө бид нарын Байнгын хорооноос барих саналтай ажлын хэсгийн санал үндсэндээ нэг болсон гэж ингэж ойлгож байгаа учраас өнөөдрийн хэлэлцэх асуудлаас хасъя гэсэн ийм саналтай.

Өөр хэлэлцэх асуудалтай холбогдуулж саналтай гишүүн бий юү.

Тэгвэл саяын асуудлаа хасаад Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлэг, Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгүүдийг хийхээр хэлэлцэх асуудлаа баталлаа.

Хэлэлцэх асуудалдаа оръё.

Ажлын хэсгээ оруулаарай.

Э.Цолмонжаргал ХХААХҮЯ-ны Хуулийн хэлтсийн дарга, А.Энх-Амгалан “Бодлого судлалын төв”-ийн тэргүүн, М.Найданхүү Нийслэлийн Засаг дарга бөгөөд Улаанбаатар хотын захирагчийн зөвлөх, судлаач ийм ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн ирсэн байна.

Хуулийн төслийг хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаар ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын Төсвийн байнгын хорооны дарга Тэмүүлэн дарга танилцуулга хийнэ.

***Г.Тэмүүлэн:** Байнгын хорооны гишүүдийн энэ өдрийн мэндийг хүргэе.*

Ингээд Байгаль орчин, хүнс, хөдөө, аж ахуйн байнгын хорооны 4 дүгээр тогтоолоор хуулийн төслүүдийг Байнгын хороо болоод нэгдсэн чуулганаар хэлэлцүүлэх бэлтгэл ажил хангах, санал, дүгнэлтийн төсөл боловсруулах ажлын хэсгийг байгуулж ажилласан. Ингээд ажлын хэсэг 2 удаа хуралдаад, 2024 оны 5 дугаар сарын 15-ны өдрийн хуралдаанаараа хуулийн төслийг хэлэлцэж, зарчмын зөрөөтэй саналын томъёолол 26, хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслийн талаарх 8 санал, төслийн тараах зарчмын зөрөөтэй саналын томъёолол ажлын хэсгийн хурал дээр дэмжигдсэнтэй холбогдуулж, төслийн бүтэц, нэр томъёо, хэл найруулга, дэс дараалал, зүйл заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлж өөрчлөх 1 саналын томъёоллыг дэмжин хэлэлцэж ингээд Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны хуралдаанд танилцуулах нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

Ингээд Малчин өрхийн эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон

хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүд дээрээс дараах гол зарчмын зөрөөтэй саналуудыг бэлтгэсэн байгаа.

Тухайлбал Монгол орны байгалийн бүс бүслүүрийн онцлогийг харгалзан малчин өрхийн анхдагч холбоо 10-аас доошгүй малчин өрхийн гишүүнчлэлтэй байхаар өөрчлөх, малын тоог бэлчээрийн даацад нийцүүлэх, бэлчээрийг гишүүдэд хуваарьтай ашиглуулах талаарх заалтуудыг нэгтгэн гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг даацад нийцүүлэн улирлын хуваарьтай ашиглах, сэлгэх, өнжсөөх, бэлчээрийн төлөв байдал, голлох зүйл ургамлын эзлэх хувийг гэрээ байгуулах үеийн тогтоосон суурь түвшинээс бууруулахгүй байхаар өөрчлөх, мөн Малчин өрхийн анхдагч холбооны удирдлагын бүтэц, зохион байгуулалт, бүх гишүүдийн хурлыг хуралдуулахтай холбоотой зарим зүйл, заалтыг нэгтгэх аль болох энгийн бүтэцтэй байхаар өөрчлөх, мөн малчин өрхийн өөрөө удирдах ёсны байгууллагын үйл ажиллагаанд төрийн оролцоогүй байх зарчмыг баримтлан сум, аймгийн малчин өрхийн холбоог үүсгэн байгуулах хурлыг Засаг дарга зохион байгуулах зохицуулалтыг төслөөс хасах, нийгэмд үзүүлэх үр дагаврыг харгалзан гэрээт бэлчээрийн газар гэсэн нэр томъёог гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийн газар гэж өөрчлөх, хуулийн төслийн нэрийг Малчин өрхийн нэгдсэн холбооны эрх зүйн байдлын тухай гэж өөрчлөх зэрэг болно.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдтэй холбогдуулан ажлын хэсгээс бэлтгэсэн зарчмын зөрөөтэй саналын томъёоллыг та бүхэнд тараалаа. Ингээд байнгын хорооны гишүүд та бүхэнд дээрх хуулийн төслүүдийг анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгэсэн талаарх ажлын хэсгийн

танилцуулга болон зарчмын зөрөөтэй саналын томъёоллыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг хүсье. Баярлалаа.

Ж.Батжаргал: Тэмүүлэн гишүүнд баярлалаа.

Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39 дүгээр зүйлийн 39.10-д Байнгын хороо хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэнэ гэж заасны дагуу хуулийн төслийг хэлэлцэж эхэлье.

Гишүүд тухайн зүйлтэй холбогдуулж, асуух асуулт, зарчмын зөрөөтэй саналуудаа тухайн зүйл, заалтууд дээрээ гаргаад яваарай гэдгийг хэлье.

Ингээд хэлэлцэж эхэлье.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Болорчулуун гишүүнээр тасалъя. Болорчулуун гишүүн.

Х.Болорчулуун: Хаврын чуулганы төгсгөлд бас ингээд малчдынхаа талаар, энэ ХАА-н талаар, МАА-н талаар бас нэлээн хууль тогтоомжид өөрчлөлт орж байна. Ялангуяа энэ Хоршооны хууль гэж батлагдсан. Энэ Малчин өрхийн холбоо гэдэг чинь хоршооноос ялгагдах юм нь юу байна. Нэр нь л өөр байна. Энд олон үүрэг, хариуцлага нь давхардсан байна.

Тэгэхээр үүнийг Хоршооны хуультайгаа нийлүүлээд энэ тэр явахад юу нь болохгүй байгаа юм. Малчид хэтэрхий олон хууль гараад, бараг толгой нь эргэнэ гэж бодож байна. Адилхан л 10 хүнтэй байж байж, Малчин өрхийн холбооны гишүүн байх юм байна, гишүүд нь бүрдэх юм байна, холбоо нь бүрдэх юм, холбоо гэж нэрлэх

юм байна. Хоршоо ч бас 10 хүнтэй бүрдэнэ.

Тэгэхээр бид нар ийм нэг зорилготой, нэг утга бүхий зүйлийг олон ингээд салгаад хуульчлаад байх нь нэг туйлын буруу. Малчдыг бас ингээд төөрөгдөлд оруулахын нэмэр л гэж хэлэхээр байна.

Ж.Батжаргал: Санал юм байна. Малчин өрхийн. Та хариулах уу. Уул нь хариулт байхгүй биз дээ, уг нь. Нэг тайлбар өгчихье.

Г.Тэмүүлэн: Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуультай холбогдуулаад бас Болорчулуун сайд тодорхой санал хэлж байна. Яах вэ, өнөөдөр УИХ дээр бас яг энэ Засгийн газраас өргөн баригдсан 1 хууль батлагдсан. Энэ маань цэвэр хоршооны үйл ажиллагаатай холбоотой, зудын дараах малчдын ажил, амьдралыг нь тогтвортой байлгах, эрсдэлийг бууруулах үүднээс гаргасан батлагдсан хууль байгаа.

2 дугаарх нь, Батжаргал болоод 38 гишүүд өргөн барьсан энэ Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хууль байгаа.

3 дахь хууль нь, цэвэр энэ малчны тухай хуультай холбоотой, малчны эрх зүйн байдлыг тодорхойлохтой холбоотой 3 хууль байгаад байгаа юм. Тэгээд яах вэ, энэ өөр хоорондоо мэдээж ялгаатай.

Хоршоо бол ашгийн үйл ажил явуулдаг, аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулдаг, цэвэр нэг талдаа бизнес болоод тухайн тэр амьжиргаа, орлого, үр өгөөж нь дээшлүүлэх чиглэлээр л явуулж байгаа.

Энэ холбооны тухай хууль гэдэг бол нэг талдаа ерөөсөө л цэвэр тухайн

тэр малчдын амьжиргаа, орлогыг дээшлүүлэхтэй холбоотой, малчид нэгдэж, хамтарч үйл ажиллагаагаа нэгтгэх, цэвэр тухайн тэр холбооныхоо төлөөлөл болсон малчдын эрх ашгийг хамгаалах л ийм үйл ажиллагаа явуулж байгаа юм.

Нөгөө Малчны тухай хууль бол цэвэр суурь хууль болчхож гэж харж байгаа юм. Тэгэхээр суурь хууль дээрээ бид нар юу гэдэг юм, малчны хүлээх үүрэг, хариуцлага, төрөөс дэмжих, туслах гэсэн ийм суурь 3 агуулгын л зөрөөтэй л ийм хуулийн төслүүд байгаа. Яах вэ, нэг талдаа нэг ч хуульгүй байсан малчид маань нэг талдаа бас хоршоо ашгийн үйл ажиллагаа талаасаа ч, цэвэр өөрсдийнхөө эрх ашгийг хамгаалах талаасаа ч, суурь анхдагч хууль талаасаа ч бас нэг ийм 3 хуулийн төсөлтэй, хуультай болж байгаад бас зарчмын хувьд нэг их буруу зүйл байхгүй байх л гэсэн ийм саналтай байна.

Ж.Батжаргал: Баярлалаа.

Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуух асуулттай, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна.

Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна. Төслийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “энэ хууль” гэсний өмнө “Уламжлалт мал аж ахуйд тулгамдаж байгаа уур амьсгалын өөрчлөлтөөс шалтгаалсан сөрөг нөлөөллийг бууруулах тухай хууль,” гэж нэмэх. Санал хураалт.

Хэд болсон юм. Санал гаргах хүн бий юү?

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлд оруулж ирсэн санал унаж байгаа юм байна, тийм үү. Дэмжигдсэнгүй.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна.

Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “гэрээт бэлчээрийн газар дахь” гэснийг “гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээр дэх” гэж, 3.3 дахь хэсгийн “Гэрээт бэлчээрийн газрыг” гэснийг “Бэлчээрийг гэрээгээр” гэж тус тус өөрчлөх. Санал хураалт.

Хоршооны хууль батлагдаад олон жил болсон л доо. Тэгээд амьдралд хэрэгжихгүй байгаа юм. Тийм учраас энэ мал, малчин, бэлчээр гурвынх нь харилцан шүтэлцээн дунд өөрсдийнх нь үүсгэл санаачилгаар нийтлэг эрх ашгийг нь хамгаалах, ашгийн бус байгууллагыг нь байгуулах замаар.

Бэлчээр ашиглалтын гэрээ л хийж байгаа юм л даа. Угаасаа. Түүнээс Газрын тухай хуулийн ашиглалтын өнөө үндсэн юу биш байхгүй юу, эрх.

Ирц хүрэхгүй уначихсан энэ 2 заалтыг чинь яах юм.

Гялалзуулъя. Идэрээ санал гаргачих.

Болорчулуун гишүүн санал гаргая.

Х.Болорчулуун: Дахин санал хураалт явуулъя.

Ж.Батжаргал: Болорчулуун гишүүний гаргасан саналаар саяын

санал хураалтыг хүчингүй болгоё.
Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Одоо түрүүний саналын томъёоллоор дахин санал хураалт явуулъя.

60 хувиар санал дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.3 дахь заалтын “малчдын” гэснийг “малчин өрхийн” гэж өөрчилж, 4.1.2, 4.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 4.1.4 дэх заалтыг хасах:

“4.1.2. “малчин өрх” гэж жилийн дөрвөн улиралд уламжлалт бэлчээрийн мал аж ахуй эрхэлж, түүний ашиг шимээр үндсэн орлогоо олдог өрхийг;”

“4.1.5. “байгалийн нөөц” гэж гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээр дэх байгалийн ургамал, уст цэг, ан амьтан зэргийг.”. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 5 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 5 дугаар зүйлийн 5.3.2 дахь заалтын “үйл ажиллагаа гишүүдэд” гэснийг хасах. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 6 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.1.5 дахь заалтын “гарах” гэсний дараа “, гаргах үндэслэл, журам” гэж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 6.1.9 дэх заалт тус тус нэмж, 6.2 дахь хэсгийн хоёр дахь өгүүлбэрийг хасах:

“6.1.9. Анхдагч холбооны бүх гишүүдийн хурал /цаашид “бүх гишүүдийн хурал” гэх/-тай холбогдсон энэ хуульд зааснаас бусад асуудал;”
Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 7 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуух асуулттай, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.1 дэх хэсгийн “20-оос” гэснийг “10-аас” гэж, 7.2.3 дахь заалтын “удирдлагын бүтцийг тогтоож, бүрэлдэхүүнийг” гэснийг “ахлагч, тэргүүлэгчдийг” гэж тус тус өөрчилж, мөн заалтын “, томилох” гэснийг, 7.3 дахь хэсгийг тус тус хасах. Санал хураалт.

Нэгдсэн чуулган дээр санал хураалттай байгаа тул Байнгын хорооны хуралдааныг түр завсарлуулаад, эргэж хуралдъя.

ЗАВСАРЛАГЫН ДАРААХ ХУРАЛДААН

Ж.Батжаргал: Байнгын хорооны хуралдааныг үргэлжлүүлъя.

7 дугаар зүйлийг хэлэлцээд дууссан. 8 дахь зүйлтэй холбоотой Наранбаатар гишүүн.

Наранбаатар гишүүний микрофоныг өгөөрэй.

Н.Наранбаатар: Горимын санал гаргая. Зарчмын зөрөөтэй санал нэлээн олон байна. Чуулган давхцаж байгаа учраас түргэн шуурхай явуулах талаасаа гараар санал хураалт явуулж өгөөч гэсэн горимын санал байна.

Ж.Батжаргал: Наранбаатар гишүүний горимын саналаар гараар санал хураалт явуулъя гэдгийг дэмжиж байгаа Байнгын хорооны гишүүд гараа өргөөд саналаа өгчих. Үүгээрээ өгөх билүү, техникээрээ. Санал хураалт.

Хуралдаанд оролцсон гишүүдийн 60 хувь дэмжиж, гар өргөж санал хураалт явуулахаар тогтлоо.

Хуулийн төслийн 8 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэх гэсэн 1 санал байна. Мөн биз дээ энэ чинь.

Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1.1, 8.1.3 дахь заалт, 8.3 дахь хэсгийг 8.5 дахь хэсэг болгон доор дурдсанаар тус тус өөрчлөн найруулах:

“8.1.1.малчин өрхийн гишүүнийг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах;”

“8.1.3.малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах;”

8.4.мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн цаг үеийн шинжтэй нэмэлт ажиллах хүч шаардлагатай ажлын үед анхдагч

холбооны гишүүд харилцан тусалж, хамтран ажиллана.

“8.5.Анхдагч холбооны малчин өрхийн гишүүн холбогдох хуульд заасны дагуу нөхөрлөл, хоршоо, компанийн үүсгэн байгуулагч, гишүүн, хувьцаа эзэмшигч байж болно.”. Санал хураалт.

10-аас 6. 60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 9 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуух асуулттай, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 9 дүгээр зүйлд 9.1.4 дэх заалт нэмж, мөн зүйлийн гарчгийг “Боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах” гэж өөрчилж, 9.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 9.1.4 дэх заалтыг 8.3 дахь хэсэг болгон шилжүүлж доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“9.1.Анхдагч холбоо нь малчин өрхийн гишүүдийг боловсрол, нийгмийн хамгаалал, эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээнд хамруулах чиглэлээр дараах үйл ажиллагааг зохион байгуулж, дэмжлэг үзүүлнэ:”

“9.1.4.нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалд хамруулах, холбогдох мэдээллээр хангах.”

“8.3.Анхдагч холбооны гишүүдэд төрөөс хэрэгжүүлж байгаа бодлого, үйл ажиллагааны талаарх мэдээллийг хүргэнэ.” Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 10 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух,

санал хэлэх гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 10 дугаар зүйлийн 10.1.11 дэх заалтын “хадлан, тариалангийн” гэснийг “хадлангийн” гэж өөрчилж, 10.1.2, 10.1.3 дахь заалтыг нэгтгэж, 10.1.4, 10.1.6, 10.1.7 дахь заалт, 10.2 дахь хэсгийг тус тус доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 10.5 дахь хэсэг нэмэх:

“10.1.2.гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг даацад нь нийцүүлэн улирлын хуваарьтай ашиглах, сэлгэх, өнжөөх, бэлчээрийн төлөв байдал, голлох зүйл ургамлын эзлэх хувийг гэрээ байгуулах үеийн тогтоосон түвшинээс бууруулаагүй байх;”

“10.1.6.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг Газрын тухай хуулийн 21.4.5, 21.4.6-д заасны дагуу ашиглуулахад хяналт тавих;

10.1.7.тухайн жилийн бэлчээрийн гарц, байгаль, цаг уурын урьдчилсан төлөв байдлыг харгалзан өвөлжилт, хаваржилтын бэлтгэл хангах, гамшигаас хамгаалах нөөц бүрдүүлэх;”

“10.1.8.Мал, амьтны эрүүл мэндийн тухай хуулийн 7.5.1-7.5.3-т заасан шаардлагыг хангасан, халдварт өвчний шинж тэмдэг илрээгүй мал оруулах, дамжин өнгөрүүлэхэд хяналт тавих;”

“10.2.Газрын тухай хуулийн 52.7 дахь хэсэгт заасан газарт тэжээлийн ургамал тариалж болно.”

“10.5.Анхдагч холбооны гишүүн бус малчин өрх Анхдагч холбооны гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг

ашиглах тохиолдолд нийтийн эрх ашигийг хүндэтгэн түүнийг зохистой ашиглаж, хамгаална.” Санал хураалт, саналаа өгөөрэй.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 11 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу. Ажлын хэсгээс 1 санал байна.

Төслийн 11 дүгээр зүйлийн 11.1.5 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 8.4 дэх хэсэг болгон шилжүүлж, мөн зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“8.4.Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн цаг үеийн шинжтэй, нэмэлт ажиллах хүч шаардагдах ажлын үед Анхдагч холбооны гишүүд харилцан тусалж, хамтран ажиллана.”

“11 дүгээр зүйл.Малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах

11.1.Анхдагч холбоо нь малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эрүүл мэндийг хамгаалах чиглэлээр дараах үйл ажиллагаанд гишүүдийг зохион байгуулж, дэмжлэг үзүүлнэ:

11.1.1.малын чанар, ашиг шимийг сайжруулах, эдийн засгийн эргэлтийг нэмэгдүүлэх, өрсөлдөх чадварыг дээшлүүлэх;

11.1.2.тухайн бус нутгийн онцлогт дасан зохицсон, баталгаажсан үүлдэр, омгийн малыг үржилд ашиглах, үржлийн мал бойжуулах, мал үржүүлэг, технологийн ажил, үйлчилгээг технологит хугацаанд хэрэгжүүлэх;

11.1.3. мал, малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний чанар, эрүүл ахуйн нөхцөлийг сайжруулж, гарал үүслийг бүртгэх;

11.1.4. мал, амьтны өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, өвчинтэй тэмцэх арга хэмжээнд малаа товлосон хугацаанд бүрэн хамруулах, эрүүл мэндийн бүртгэлийн дэвтрийг тогтмол хөтлөх;

11.1.5. малын индексжүүлсэн даатгалд хамруулах.” Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 12 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт саналтай гишүүн байна уу. Ажлын хэсгээс 1 санал бэлтгэсэн байна.

Төслийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалтын “хийж, чанар, гарал үүслийг хянан баталгаажуулах” гэснийг “хийх, боловсруулалтын түвшинг нэмэгдүүлэх,” гэж өөрчилж, мөн заалтын “мал,” гэснийг хасаж, 12.1.2 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

12.1.2. стандартын шаардлага хангасан, гарал үүсэл нь тодорхой мал, малын гаралтай түүхий эдийг бэлтгэх, борлуулах. Санал хураалт. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 13 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 13, 14, 19 дүгээр зүйлийг нэгтгэж, доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 13 дугаар зүйл болгох:

13 дугаар зүйл. Анхдагч холбооны удирдлага, зохион байгуулалт

13.1. Анхдагч холбооны эрх барих байгууллага нь бүх гишүүдийн хурал, түүний чөлөөт цагт Тэргүүлэгчид байна.

13.2. Анхдагч холбоо нь таваас дээшгүй Тэргүүлэгчтэй байх бөгөөд тэдгээрийг хоёр жил тутамд бүх гишүүдийн хурлаас сонгоно.

13.3. Анхдагч холбооны бүх гишүүдийн хурлын шийдвэрийг хэрэгжүүлж, өдөр тутмын үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах Ахлагчтай байна.

13.4. Ахлагч нь сумын малчин өрхийн холбоонд болон бусад этгээдийн өмнө Анхдагч холбоог төлөөлнө.

13.5. Анхдагч холбооны Тэргүүлэгчдийн шийдвэрээр Ахлагчийн эрх, үүргийг аль нэг Тэргүүлэгчид түр шилжүүлж болно.

13.6. Анхдагч холбооны Тэргүүлэгчдийн энэ хуульд зааснаас бусад эрх, үүргийг тухайн холбооны онцлогт тохируулан дүрмээр тодорхойлно.

Гарал үүсэл нь тодорхой мал, малын гаралтай түүхий эдийг бэлтгэх, энэ хаанаас юу ороод ирэв? Энэ яагаад ороод ирж байгаа юм. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 14 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 15 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуух асуулттай,

саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.5 дахь заалтын “гишүүн малчин өрх гэрээт бэлчээрийн газрыг ашиглах” гэснийг “бэлчээрийг гэрээгээр ашиглах хүсэлтийг сумын Засаг даргад гаргах, бэлчээрийг” гэж өөрчилж, 15.2, 15.3 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“15.2.Гэрээгээр ашиглаж байгаагаас бусад бэлчээрийг ашиглах, отор нүүдэл хийх асуудлыг бүх гишүүдийн хурлаар хэлэлцэн хүсэлтээ сумын Засаг даргад гаргана.

15.3.Шинээр өрх тусгаарласан болон шилжиж ирсэн малчин өрхийг Анхдагч холбоонд элсүүлэх шийдвэрийг бэлчээрийн даацад тохируулан сумын Засаг даргын саналыг үндэслэн бүх гишүүдийн хурал шийдвэрлэнэ.” Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 16 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулттай, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс 1 санал байна.

Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.3 дахь хэсгийн “холбооны” гэсний өмнө “малчин өрх Анхдагч” гэж нэмж, 16.2 дахь хэсгийн “этгээдийн” гэснийг “малчин өрхийн” гэж өөрчилж, 16.6 дахь хэсгийг хасах. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 17 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 17 дугаар зүйлийн 17.3, 17.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар

өөрчлөн найруулж, 18 дугаар зүйлд шилжүүлж, 17 дугаар зүйлийг хасах.

“18.2.Бүх гишүүдийн Хурлын тов, хэлэлцэх асуудлыг Ахлагчийн саналыг үндэслэн Тэргүүлэгчид тогтоох бөгөөд дүрэмд өөрөөр заагаагүй бол бүх гишүүдийн хурлын зарыг хурал болохоос 14-өөс доошгүй хоногийн өмнө гишүүдэд хүргэнэ.

18.3.Анхдагч холбооны нийт гишүүдийн гуравны нэгээс дээш хувийн саналаар бүх гишүүдийн хурлыг зарлан хуралдуулж болно.”. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 18 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу. Ажлын хэсгээс 1 санал байна.

Төслийн 18 дугаар зүйлийн 18.6, 18.7 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 18.5, 18.8 дахь хэсгийг тус тус хасах:

“18.7.Бүх гишүүдийн хурлын тэмдэглэлийг хөтлөх бөгөөд тэмдэглэлд хурал даргалагч гарын үсэг зурж баталгаажуулна.”. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 19 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс саналгүй.

Хуулийн төслийн 20 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 20 дугаар зүйлийн 20.3.2 дахь заалтын “жил бүр” гэсний дараа “хуульд заасан журмын дагуу гаргаж,”

гэж нэмж, 20.3.1 дэх заалтын “холбооны өдөр тутмын” гэснийг “Анхдагч холбоо болон Тэргүүлэгчдийн” гэж өөрчилж, 20.3.5 дахь заалтыг хасах. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 21 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс саналгүй.

Хуулийн төслийн 22 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс 1 саналтай. Тийм үү, 18 дахь юм уу энэ.

Төслийн дөрөвдүгээр бүлгийн гарчгийн “**БОЛОН УЛСЫН**” гэснийг “**МАЛЧИН ӨРХИЙН ХОЛБОО,**” гэж өөрчилж, 22 дугаар зүйлийн 22.3 дахь хэсгийг хасах. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 23 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуух, саналтай гишүүд байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 23 дугаар зүйлийн 23.1.2 дахь заалтын “удирдлагад” гэснийг “иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурал, Засаг даргад” гэж, 23.1.3 дахь заалтын “гишүүдийн” гэснийг “стандартын шаардлага хангасан, гарал үүсэл нь тодорхой” гэж тус тус өөрчлөх. Мөн биз, томъёолол нь. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 24 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 24 дүгээр зүйлийн 24.3 дахь хэсгийг хасах. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 25 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 26 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 26 дугаар зүйлийн 26.3 дахь хэсгийг хасах. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 27 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 28 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 29 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 29 дүгээр зүйлийн 29.1 дэх хэсгийн “Нэгдсэн” гэснийг “Малчин өрхийн” гэж, мөн хэсгийн “бүх” гэснийг “зохих” гэж тус тус өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 30 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс 1 санал бэлтгэсэн санал байна.

Төслийн 30 дугаар зүйлийн 30.1 дэх хэсгийн “өвс тэжээлийг

хөнгөлөлтэй үнээр олгох болон бусад” гэснийг “ төрөөс” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 31 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүд байна уу? Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 32 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 32 дугаар зүйлийн 32.1, 32.2, 32.3 дахь хэсгийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 32.5 дахь хэсгийг хасах:

“32.1.Холбоо нь хууль, дүрэмд заасны дагуу үйл ажиллагаа, санхүүжилт, түүний зарцуулалтыг гишүүддээ тайлагнана.”. Санал хураалт.

60 хувь.

Хуулийн төслийн 33 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 2 санал байна.

Төслийн 33 дугаар зүйлийг хасах. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдэж байна.

Төслийн гарчгийн “МАЛЧИН ӨРХИЙН” гэсний дараа “НЭГДСЭН” гэж нэмэх. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Найруулгын 1 санал байна. Найруулгын санал.

Төслийн талаарх зарчмын зөрөөтэй саналын томъёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр томъёо, хэл найруулга, дэс дараалал, зүйл, заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлэн өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслийг хэлэлцэж, анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Одоо Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төслийн хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс 3 санал бэлтгэсэн байна. Тийм үү? Бэлтгэсэн байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлд доор дурдсан агуулгатай 2 дахь заалт нэмэх:

2/19 дүгээр зүйлийн 19.3 дахь хэсэг:

“19.3.Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

19.3.1.бэлчээрийг зохистой ашиглах, хамгаалах, нөхөн сэргээх арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх;

19.3.2.бэлчээрийн даац тогтоох аргачлалыг байгаль орчны асуудал

эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүнтэй хамтран батлах.” Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1 дэх заалтын 3.1.3 дахь заалтыг хасаж, мөн зүйлд доор дурдсан агуулгатай 3 дахь заалт нэмж, 3 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 4 дэх заалт болгох:

“3/20 дугаар зүйлийн 20.2.10, 20.2.11 дэх заалт:

20.2.10.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас отрын бэлчээр, бусад аймаг, сумын бэлчээрт түр хугацаагаар мал оруулах, гаргах асуудлыг холбогдох аймаг, сумын Засаг даргатай хамтран шийдвэрлэх;

20.2.11.энэ хуулийн 20.2.10-т заасны дагуу шийдвэрлээгүй бол уг асуудлыг дээд шатны Засаг дарга, Засгийн газар шийдвэрлэх.”

4/21 дүгээр зүйлийн 21.4.4, 21.4.5, 21.4.6, 21.4.7 дахь заалт:

“21.4.4.бэлчээрийг малчин өрхийн анхдагч холбоонд ашиглуулах гэрээ байгуулах;

21.4.5.гэрээгээр ашиглаж байгаа бэлчээрийг гамшиг, аюулт үзэгдэл тохиолдсон үед тухайн сумын малчдад бэлчээрийн даацад тохируулан түр хугацаагаар ашиглуулах асуудлыг шийдвэрлэх;

21.4.6.гамшиг, аюулт үзэгдлийн улмаас бусад аймаг, сумын малыг отрын бэлчээр болон бусад бэлчээрт түр хугацаагаар оруулах, гаргах асуудлыг шийдвэрлэх;

21.4.7.өвөлжөө, хаваржааны бэлчээрийг зун, намрын

улиралд малаас чөлөөлөх хугацааг тогтоож, мөрдүүлэх.” Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 4 дэх заалтын 23.4.7 дахь заалтын “бэлчээрийн даацыг” гэсний дараа “хөдөө, аж ахуйн болон байгаль орчны асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүдийн хамтран баталсан аргачлалын дагуу” гэж нэмж, мөн заалтын 23.4.9 дэх заалтын “бэлчээр ашиглалтын” гэснийг “уг” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс 1 санал бэлтгэсэн байна.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн 52.2 дахь хэсгийн “, сумын иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын шийдвэрийг үндэслэн” гэснийг хасах. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Газрын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт,

Өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн “Малчин өрхийн анхдагч холбоонд бэлчээрийн зориулалтаар ашиглуулах газрын зааг, байршлын талаар шийдвэр гаргах,” гэснийг “гэрээгээр ашиглах бэлчээрийн зааг, байршлын талаар Малчин өрхийн анхдагч холбооноос гарсан саналыг хэлэлцэх,” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн “бэлчээрийн газрыг” гэснийг “бэлчээрийг” гэж, “гэрээний” гэснийг “гэрээ байгуулах,” гэж тус тус өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг анхны хэлэлцүүлгийг нь явуулж дууслаа.

Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуух саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “ажлыг зохион байгуулах” гэснийг “малын тоог бэлчээрийн даацад нийцүүлэх эдийн засгийн хөшүүрэг нэвтрүүлэх,” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

60 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Төсвийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүн байна уу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Засгийн газрын тусгай сангийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Боловсролын ерөнхий хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Боловсролын ерөнхий хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Хоршооны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 2 дугаар зүйлийг хасах. Санал хураалт.

60 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хоршооны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Усны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Усны тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Амьтны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Амьтны тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Байгаль орчныг хамгаалах тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

“Тогтоолд нэмэлт оруулах” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Тогтоолын төсөлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс санал байхгүй.

“Тогтоолд нэмэлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

“Тогтоолд нэмэлт оруулах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Тогтоолын төсөлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй. Ажлын хэсгээс санал байхгүй. Энэ асуудлыг хэлэлцэж дууслаа.

Малчин өрхийн холбооны эрх зүйн байдлын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг чуулганы нэгдсэн хуралдаанд Улсын Их Хурлын гишүүн Тэмүүлэн танилцуулна.

Эхний асуудлаа хэлэлцэж дууслаа.

16.10 цаг

2 дахь асуудалдаа орёе.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Ажлын хэсгийн бүрэлдэхүүн Х.Болорчулуун Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн сайд, Э.Цолмонжаргал Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Хуулийн хэлтсийн дарга, Н.Оюунсүвд Хүнс,

хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Хөрс, ургамал хамгаалал, үр сортын хэлтсийн дарга, Э.Уламбаатар Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэл, хяналтын хэлтсийн дарга, Б.Уранчимэг Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн яамны Бодлого, төлөвлөлтийн газрын Газар тариалангийн бодлогын асуудал хариуцсан ахлах мэргэжилтэн, Н.Отгонбаяр Бордоо, ургамал хамгаалал, хөдөө аж ахуйн зохистой дадлын асуудал хариуцсан мэргэжилтэн, Бямбасүрэн Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний хүрээлэнгийн дарга, П.Болд-Эрдэнэ Улс хоорондын шуудан илгээмжийн гаалийн газрын Ургамлын хорио цээр хяналт хариуцсан гаалийн улсын байцааг. Мөн ҮҮ.

Хуулийн төслийг хэлэлцүүлэгт бэлтгэх үүрэг бүхий ажлын хэсгийн танилцуулгыг ажлын хэсгийн ахлагч, Улсын Их Хурлын гишүүн Наранбаатар танилцуулна. Наранбаатар гишүүний микрофоныг өгөөрэй.

Н.Наранбаатар: Байнгын хорооны дарга, эрхэм гишүүд ээ, Монгол Улсын Засгийн газраас 2023 оны 11 дүгээр сарын 29-ний өдөр Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлсэн Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийг үзэл баримтлалын хүрээнд хэлэлцэх эсэх асуудлыг Улсын Их Хурал 2023 оны 12 дугаар сарын 28-ны өдрийн чуулганы нэгдсэн хуралдаанаараа хэлэлцэж, анхны хэлэлцүүлэгт бэлтгүүлэхээр Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хороонд шилжүүлсэн билээ.

Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны 2024 оны 01 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 2 дугаар тогтоолоор, Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн

төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийг Байнгын хороо болон чуулганы нэгдсэн хуралдаанаар хэлэлцүүлэх бэлтгэл хангах үүрэг бүхий ажлын хэсгийг байгуулж, ажлын хэсгийн ахлагчаар Улсын Их Хурлын гишүүн Наранбаатар, ажлын хэсгийн гишүүдэд Улсын Их Хурлын гишүүн Ганболд, Ганибал, Идэрбат, Саранчимэг, Туваан, Энхтүвшин нар болон ажлын дэд хэсгийн бүрэлдэхүүнд холбогдох байгууллагын албан тушаалтнууд ажиллаж байна.

Ажлын хэсэг нь 2024 оны 05 дугаар сарын 15, 16-ны өдөр хуралдаж, Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төслийн талаар 16, хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн талаар 12 саналыг боловсруулсныг та бүхэнд танилцуулж байна. Үүнд:

1. Хуулийн төслийн ургамлын нэр томъёог Ургамал хамгааллын олон улсын конвенцод нийцүүлэн байгалийн болон таримал бүх ургамлын бүх төрлийн ургамал гэж илүү тодорхой болгохоор,

2. Ургамлын хорио цээрийн гэрчилгээг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага олгохоор,

3. Ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг импортлох, худалдаалах тусгай зөвшөөрөл хүсэгч нь ургамал хамгаалал, хорио цээрийн мэргэжилтэй, эсхүл энэ чиглэлээр мэргэшсэн агрономичтой байх шаардлагатай талаар,

4. Хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бүрэн эрхэд Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион

байгуулж, биелэлтийг хангуулах, ургамал хамгааллын салбарын бодлого, хөгжлийн чиг хандлагыг тодорхойлох асуудлыг нэмэхээр,

5. Ургамал хамгааллын эрдэм шинжилгээний байгууллагын бүрэн эрхийг шинээр зүйл болгон нэмэхээр,

6. Эрсдэлийн үнэлгээг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага эс үгүй бол ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагаас томилогдсон эрх бүхий албан тушаалтан гүйцэтгэхээр,

7. Төслийн талаарх зарчмын зөрөөтэй саналын томъёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр, томъёо, хэл найруулга, дэс дараалал, зүйл, заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлж өөрчлөх зэрэг болно.

Байнгын хорооны эрхэм гишүүд ээ, Ажлын хэсгээс боловсруулсан зарчмын зөрөөтэй саналыг хэлэлцэн шийдвэрлэж өгөхийг та бүхнээс хүсье. Анхаарал тавьсанд баярлалаа.

Ж.Батжаргал: Наранбаатар гишүүнд баярлалаа.

Улсын Их Хурлын чуулганы хуралдааны дэгийн тухай хуулийн 39.10-д Байнгын хороо хуулийн төслийг зүйл бүрээр хэлэлцэнэ гэж заасны дагуу хэлэлцье.

Байнгын хорооны гишүүд холбогдох зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналуудаа тухайн зүйл дээрээ гаргаарай гэдгийг хэлье. Анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай

гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн 1.1 дэх хэсгийн “худалдааг дэмжих” гэснийг “худалдааны чөлөөт байдлыг дэмжих” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

80 хувь, 80 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 3.2 дахь хэсгийг хасах:

“3.1.Энэ хууль ургамлын эрүүл мэндийг хамгаалах, ургамлын хөнөөлт организмын гаралт, тархалтаас сэргийлэх, түүнтэй тэмцэх, устгахтай холбоотой үйл ажиллагаанд үйлчилнэ.” Санал хураалт.

70 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 4 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“4.1.1.“ургамал” гэж байгалийн болон таримал бүх төрлийн ургамал, түүний үр, бусад ургал эрхтнийг;” Санал хураалт.

70 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 5 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт асуух, санал хэлэх гишүүд байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 6 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 6 дугаар зүйлийн 6.4 дэх хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“6.4.Энэ хуулийн 6.1-д заасан хөнөөлт организмтай тэмцэх, ариутгах, халдваргүйжүүлэх, устгах арга хэмжээний зааврыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага батлан энэ хуулийн 26.1-д заасан мэдээллийн санд байршуулна.” Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 7 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 7 дугаар зүйлийн 7.2 дахь хэсгийн “лабораторийн шинжилгээний дүнд үндэслэн” гэснийг “шаардлагатай тохиолдолд лабораторид хүргүүлэх, шинжилгээний дүгнэлтэд үндэслэн” гэж өөрчлөн, 7.4 дэх хэсгийн “нийтэд” гэсний өмнө “энэ хуулийн 22.1-д заасан албан тушаалтан” гэж нэмэх. Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 8 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 9 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 10 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 10 дугаар зүйл болон 11 дүгээр зүйлийг нэгтгэн доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 10 дугаар зүйл болгох:

“10 дугаар зүйл.Хорио цээрийн үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

10.1.Аймаг, нийслэлийн Засаг дарга ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллагатай хамтран хөнөөлт организмын төрөл, зүйлээс хамааран хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрийн зааг, орох, гарах хяналтын цэг, дамжин өнгөрөх зурвасын чиглэлийг тогтоож, анхааруулсан тэмдэг байршуулна.

10.2.Хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрт тухайн шатны Засаг дарга дараах арга хэмжээг зохион байгуулна:

10.2.1.хорио цээртэй хөнөөлт организмын төрөл, зүйлийг тодорхойлох, голомт, тархалтыг тогтоох, хязгаарлах, устгах;

10.2.2.хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэр, орох, гарах хяналтын цэг, хорио цээртэй хөнөөлт организм илэрсэн байгууламжид хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын хяналтын доор мэргэжлийн байгууллагаар ариутгал, халдваргүйжүүлэлт, устгалыг хийлгэх;

10.2.3.хорио цээр тогтоосон нутаг дэвсгэрт орох, гарах хүний болон тээврийн хэрэгслийн хөдөлгөөнийг хянах.

10.3.Хорио цээр тогтоосон үед авах арга хэмжээнд шаардагдах зардлыг энэ хуулийн 9.1.1, 9.1.2-т заасан тухайн шатны Засаг дарга, 9.1.3-д зааснаар хорио цээр тогтоох тохиолдолд Засгийн газар тус тус шийдвэрлэнэ.” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 11 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 12 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 13 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 14 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 14 дүгээр зүйлийн 14.7 дахь хэсгийн “хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална” гэснийг “хийхэд холбогдох стандартыг баримтална” гэж өөрчилж, 14.3 дахь хэсгийг хасаж, тайлбарыг 15.4 дэх хэсэгт шилжүүлэх. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 15 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс санал бэлтгээгүй.

Хуулийн төслийн 16 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 дахь хэсгийн “газар нутагт” гэсний өмнө “, хөнөөлт организмын тархалт багатай болон аюулд өртсөн” гэж нэмэх. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 17 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна. Хаачсан. Саналгүй юм байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй юм байна.

Хуулийн төслийн 18 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 19 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 2 санал байна.

Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.5 дахь хэсгийн “төрийн бус байгууллага” гэсний дараа “, хуулийн этгээд” гэж нэмж, 19.6 дахь хэсгийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулж, 19.6, 19.7 дахь хэсэг болгох:

“19.6.Пестицидийг турших, бүртгэх, ашиглах, импортлох, тээвэрлэх, хадгалах, худалдахтай холбогдсон харилцааг Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулиар зохицуулна.

19.7.Пестицидийн хаягдал болон сав, баглаа боодлыг эгүүлэн татах, устгахтай холбогдсон харилцааг Хог хаягдлын тухай хуулиар зохицуулна.” Санал хураалт.

63,6 хувь.

Төслийн 19 дүгээр зүйлд доор дурдсан 19.9.7 дахь заалт нэмж, 19.9.4, 19.9.5 дахь заалтын “байгаль орчны” гэсний дараа “нөлөөллийн” гэж тус тус нэмэх:

“19.9.7.ургамал хамгаалал, хорио цээрийн мэргэжилтэй, эсхүл энэ чиглэлээр мэргэшсэн агрономичтой болохыг нотлох дипломын хуулбар, нийгмийн даатгалын лавлагаа.” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 20 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн санал байхгүй.

Хуулийн төслийн 21 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 21.1.2 дахь заалт нэмж, төслийн 21.1.2 дахь заалтыг 22.2.11 дэх заалт болгон шилжүүлэх:

“21.1.2.Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хууль тогтоомж, Засгийн газрын шийдвэрийг хэрэгжүүлэх ажлыг зохион байгуулж, биелэлтийг хангуулах, ургамал хамгааллын салбарын бодлого, хөгжлийн чиг хандлагыг тодорхойлох;”. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 22 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүд байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 2 санал байна.

Төслийн 22 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулгатай заалт нэмж, 22.3 дахь хэсгийн “бүртгэхтэй холбогдсон” гэсний өмнө “эрх олгох,” гэж нэмэх:

“22.2.7.хөнөөлт организмын эрсдэлийн шинжилгээ хийх;” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Төслийн 22 дугаар зүйлийн 22.2.9 дэх заалтын “бүтээгдэхүүн, зохицуулалттай бусад эд, материалд” гэснийг “бүтээгдэхүүнд” гэж, 22.2.10 дахь заалтын “мэргэжлийн багийн” гэснийг “эрх бүхий албан тушаалтны” гэж, “зохицуулалттай эд, материалыг” гэснийг “ургамал, ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүнийг” гэж өөрчилж, 22.2.8 дахь заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“22.2.8.хорио цээртэй хөнөөлт организмгүй, хөнөөлт организмын тархалт багатай болон аюулд өртсөн газар нутгийг энэ хуулийн 16.2-т заасан журмын дагуу тогтоох;” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 23 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

24 дүгээр зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 25 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна.

Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 2 санал байна.

Төслийн 25 дугаар зүйлийн гарчгийн “Иргэн, хуулийн этгээдийн” гэснийг “Хүн, хуулийн этгээдийн” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 25 дугаар зүйл нэмэх:

“25 дугаар зүйл. Эрдэм шинжилгээний байгууллагын бүрэн эрх

25.1. Эрдэм шинжилгээний байгууллага нь ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын талаар дараах бүрэн эрхийг хэрэгжүүлнэ:

25.1.1. ургамлын хөнөөлт организмын гаралт, тархалт, олиролт, хөнөөлийн талаар тандан судалгаа, туршилт, зохион бүтээх ажил хийх, түүний үр дүнд үнэлэлт, дүгнэлт гаргах;

25.1.2. ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүний хор аюулын шинж чанар, түүний ургамал, ус, хөрсөн дэх үлдэгдлийг тодорхойлох;

25.1.3. энэ хуулийн 18.1-д заасан ургамал хамгаалах цогц аргыг хэрэгжүүлэх болон ургамал хамгааллын бүтээгдэхүүнийг турших, ашиглах, импортлох, тээвэрлэх, хадгалах, худалдах талаар зөвлөмж боловсруулах;

25.1.4. ургамлын хөнөөлт организмаас хамгаалах стандарт, технологийн заавар боловсруулах, батлах, шинжлэх ухааны ололтыг үйлдвэрлэлд нэвтрүүлэх, хүн, хуулийн этгээдэд мэдээлэл, зөвлөгөө өгөх.

25.1.5. ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын сургалтыг ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, төрийн бус байгууллага, хуулийн этгээдтэй хамтран зохион байгуулах.” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Төслийн 19 дүгээр зүйл дээр 1 саналын томъёолол орхигдоод уншигдчихсан юм байна.

Төслийн 19 дүгээр зүйлийн 19.10 дахь хэсгийг хасах гэсэн ийм саналын томъёолол байна. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Найруулгын 4 санал байна.

1. Төслийн 8 дугаар зүйлийн 8.1 дэх хэсгийн “тархахаас сэргийлэх” гэсний өмнө “тохиолдолд” гэж, 8.1.1 дэх заалтын “зоорь, агуулахад” гэсний өмнө “үтрэм, ил талбай,” гэж, 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсгийн “хөдөө аж ахуйн” гэсний өмнө “хүнс,” гэж, 18 дугаар зүйлийн 18.3.2 дахь заалтын “бэлчээр,” гэсний дараа “хадлангийн болон ойн сан бүхий газар,” гэж тус тус нэмэх.

2. Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.12 дахь заалтын “нотолгоонд” гэснийг “тооцоонд” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.1.4 дэх заалтын “ил ялгаварлах” гэснийг “үл ялгаварлах” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.1 дэх заалтын “тухайн нутаг дэвсгэрийн” гэснийг “тухайн шатны” гэж, 8.3 дахь хэсгийн “холбогдох” гэснийг “шаардлагатай” гэж, 9 дүгээр зүйлийн 9.1 дэх хэсгийн “үед” гэснийг “тохиолдолд” гэж, “хорио цээрийн дэглэмийг” гэснийг “хорио цээрийг” гэж, 9.2 дахь хэсгийн “мөрдөнө” гэснийг “баримтална” гэж, 9.4 дэх хэсгийн “Холбогдох шатны”

гэснийг “Бүх шатны” гэж, 10 дугаар зүйлийн 10.3 дахь хэсгийн “хяналтын байгууллагын” гэснийг “хяналт хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллагын” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.2 дахь хэсгийн “хөнөөлт организмын голомтыг устгах үйл ажиллагааг” гэснийг “устгалыг хөнөөлт организмын” гэж, 22 дугаар зүйлийн 22.2.6 дахь заалтын “мэдээллийн санд” гэснийг “мэдээллийн сангийн дэд сан болох” гэж, “дэд санг бий болгож” гэснийг “цахим санг бүрдүүлж” гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.1.4 дэх заалтын “түүний” гэснийг “ургамлын” гэж, 26 дугаар зүйлийн 26.1 дэх хэсгийн “бий болгож” гэснийг “бүрдүүлж” гэж, “хангаж ажиллана” гэснийг “хангана” гэж, 27 дугаар зүйлийн 27.2.4 дэх заалтын “байгуулах” гэснийг “бүрдүүлэх” гэж, 27.5 дахь хэсгийн “эрүүл мэндийг хамгаалах” гэснийг “эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын” гэж тус тус өөрчлөх.

3.Төслийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.2 дахь заалтын “боловсруулсан” гэснийг, 4.1.9 дэх заалтын “бусад” гэснийг, 4.1.10 дахь заалтын “хүн,” гэснийг, 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “химийн” гэснийг, 5.1.5 дахь заалтын “түүхий эд,” гэснийг, 6 дугаар зүйлийн 6.3 дахь хэсгийн “нутаг дэвсгэрийн дотор” гэснийг, 9 дүгээр зүйлийн 9.1.3 дахь заалтын “хөнөөлт организмын тархалт” гэснийг, 15 дугаар зүйлийн 15.4 дэх хэсгийн “шинжид зориулсан болон тухайн хөнөөлт организмын” гэснийг, 19 дүгээр зүйлийн 19.9.5 дахь заалтын “тайлангийн” гэснийг тус тус хасах.

4.Төслийн талаарх зарчмын зөрүүтэй саналын томьёолол дэмжигдсэнтэй холбогдуулан төслийн бүтэц, нэр томьёо, хэл найруулга, дэд дараалал, зүйл, заалтын дугаар, эшлэлийг нийцүүлж өөрчлөх. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Энэ асуудлыг хэлэлцэж дууслаа.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөлтэй хамт өргөн мэдүүлсэн хуулийн төслүүдийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Ургамал хамгааллын тухай хуулийг хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүйб

Ургамал хамгааллын тухай хууль хүчингүй болсонд тооцох тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Байхгүй. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2 дугаар зүйл нэмж, хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт”

гэж нэмэн 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “3” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл. Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсэг, 3 дугаар зүйлийн 3.1 дэх хэсгийн “Ургамал хамгааллын тухай,” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай,” гэж тус тус өөрчилсүгэй.” Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хүнсний бүтээгдэхүүний аюулгүй байдлыг хангах тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2 дугаар зүйл нэмж, хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмэн 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “3” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл. Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.5 дахь заалтын “хөнөөлт шавж, мэрэгч, хогийн ургамлаас” гэснийг “хөнөөлт

организмаас” гэж өөрчилсүгэй.” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Химийн хорт болон аюулт бодисын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Байгалийн ургамлын тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Тариалангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “Тариалангийн тухай хуулийн” гэсний дараа 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн

“Ургамал хамгааллын тухай” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай” гэж, гэж, “хөнөөлт организм” гэсний өмнө “болон 25 дугаар зүйлийн 25.1.5 дахь заалтын “өвчин, хортон, хог ургамал” гэснийг” гэж нэмэх. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Тариалангийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмж, 1 болон 2 дугаар зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1 дүгээр зүйл. Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах заалт нэмсүгэй:

1/20 дугаар зүйлийн 20.1.24 дэх заалт:

“20.1.24. ургамлын зохицуулалттай хорио цээргүй хөнөөлт организмтай тэмцэх арга хэмжээ.”

2/27 дугаар зүйлийн 27.5.26 дахь заалт:

“27.5.26. ургамлын хорио цээртэй хөнөөлт организмтай тэмцэх арга хэмжээ;” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулж асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 27 дугаар зүйлийн 27.5.26 дахь заалтын дугаарыг “27.5.27” гэж өөрчилсүгэй.” Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс саналгүй.

2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 2 дугаар зүйлийн “гарчгийн “Ургамал хамгааллын тухай” гэсний өмнө “Ургамлын эрүүл мэнд,” гэж, гэснийг хасах. Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс 1 санал байна.

Төслийн 3 дугаар зүйлийн “7.8 дахь зүйлийн” гэсний дараа “гарчгийн “Ургамал хамгааллын тухай” гэснийг “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай” гэж,” гэж, “мөн зүйлийн 4 дэх хэсгийн” гэсний дараа “болон 13.1 дүгээр зүйлийн 3 дахь хэсгийн 3.2 дахь заалтын” гэж тус тус нэмэх. Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Зөрчлийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн бий юу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн хуулийн нэрийн “нэмэлт” гэсний дараа “, өөрчлөлт” гэж нэмж, төсөлд доор дурдсан агуулгатай 1 болон 3 дугаар зүйл нэмэх:

“1 дүгээр зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлд доор дурдсан агуулга бүхий 6.65 дахь заалт нэмсүгэй:

“6.65.таримал ургамлын үр, сортын хяналтын улсын байцаагч Зөрчлийн тухай хуулийн 10.25 дугаар зүйлийн 4, 5, 6 дахь хэсэг, 10.27, 13.2

дугаар зүйл, 15.2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөрчил.””

“3 дугаар зүйл.Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуулийн 1.8 дугаар зүйлийн 6.48 дахь заалтын “13.2 дугаар зүйл,” гэснийг хассугай.”. Мөн үү? Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн саналгүй.

Хуулийн төслийн 3 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс 2 санал бэлтгэсэн, мөн үү? Үгүй ээ, энэ чинь яаж яваад байгаа юм бэ? Сая түрүүн давхар уншигдчихаад байгаа юм биш юм уу? Хөөш үүнийг яваад ир дээ, хөөе нөхөд өө, энэ чинь яаж холилдоод байгаа юм бэ? Төслийн гээд л эхлэх юм уу? Тийм.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “6.15 дугаар зүйлийн 1” гэснийг “6.15 дугаар зүйлийн 1.1, 1.2 дахь заалт” гэж өөрчилж, “6.13 дугаар зүйлийн 1, 2, 3 дахь хэсэг,” гэснийг, “6.14 дүгээр зүйлийн” гэсний дараах “2,” гэснийг, “6.15 дугаар зүйлийн” гэсний дараах “6” болон “9” гэснийг тус тус хасах. Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Зөрчил шалган шийдвэрлэх тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуулт саналтай гишүүн байна уу? Алга байна. Ажлын хэсгээс 1 санал бэлдсэн байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийн “Хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага” гэснийг “Ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага” гэж өөрчлөх. Санал хураалт.

63,6 хувийн саналаар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэгдсэн саналгүй.

Зөвшөөрлийн тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулж дууслаа.

Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт шалгалтын тухай хуульд өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулъя.

Хуулийн төслийн 1 дүгээр зүйлтэй холбогдуулан асуух саналтай гишүүн байна уу? Байхгүй байна. Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төслийн 1 дүгээр зүйлийг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулах:

“1 дүгээр зүйл. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуульд доор дурдсан агуулгатай дараах хэсэг нэмсүгэй:

“5.5.Хүний эрүүл мэнд, байгаль орчинд үзүүлэх эрсдэлийн түвшинг харгалзан импортын мэдэгдэл олгох амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний жагсаалтыг хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн Засгийн газрын гишүүн батална.”” Санал хураалт.

63,6 хувиар дэмжигдлээ.

Хуулийн төслийн 2 дугаар зүйлтэй холбогдуулан асуулт, саналтай гишүүн байна уу? Ажлын хэсгээс бэлтгэсэн 1 санал байна.

Төсөлд доор дурдсан агуулгатай 2, 3, 4, 5 дугаар зүйл нэмж, 2 дугаар зүйлийн дугаарыг “6” болгон өөрчлөх:

“2 дугаар зүйл. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 2 дугаар зүйлийн 2.1 дэх хэсгийн “Генетик нөөцийн тухай,” гэсний дараа “Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай,” гэж нэмсүгэй.

3 дугаар зүйл. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн дараах заалтыг доор дурдсанаар өөрчлөн найруулсугай:

“7.1.8.мал, амьтны гоц халдварт өвчин /цаашид “амьтны гоц халдварт өвчин” гэх/, ургамлын хорио цээртэй хөнөөлт организм /цаашид “ургамлын хорио цээртэй зүйл” гэх/ илэрсэн тохиолдолд тухайн хилийн боомт, гүний гаальд хорио цээр тогтоох саналыг мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн

захиргааны байгууллагатай хамтран Засгийн газарт оруулах, хорио цээрийн дэглэмийн хэрэгжилтийг хянах;”

4 дүгээр зүйл. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.2 дахь заалтын “гадаад хорио цээртэй өвчин, хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг болон 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтын “гадаад хорио цээртэй өвчний халдвар, хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг “хорио цээртэй хөнөөлт организм” гэж, мөн заалтын “эрүүл мэндийн” гэснийг “эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын” гэж, 8 дугаар зүйлийн 8.1.5 дахь заалтын “хөнөөлт шавж, мэрэгч амьтан, хог ургамал” гэснийг “хөнөөлт организм” гэж, 5 дугаар зүйлийн 5.4 дэх хэсэг, 23 дугаар зүйлийн 23.3 дахь хэсэг, 27 дугаар зүйлийн 27.2 дахь хэсгийн “Хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “Мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 7 дугаар зүйлийн 7.1.7 дахь заалтын “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага болон ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 12 дугаар зүйлийн 12.1.1 дэх заалт, 23 дугаар зүйлийн 23.1, 23.2 дахь хэсэг, 25 дугаар зүйлийн 25.1 дэх хэсэг, 26 дугаар зүйлийн 26.4 дэх хэсэг, 29 дүгээр зүйлийн 29.1.1 дэх заалтын “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “мал, амьтны эрүүл мэндийн асуудал хариуцсан төрийн захиргааны байгууллага, эсхүл ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны”

гэж, 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсгийн “хүнс, хөдөө аж ахуйн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв” гэснийг “ургамал хамгааллын асуудал хариуцсан төрийн захиргааны” гэж, 28 дугаар зүйлийн 28.1.1 дэх заалтын “байгууллага” гэсний өмнөх “хорио цээрийн” гэснийг “эрх бүхий” гэж тус тус өөрчилсүгэй.

5 дугаар зүйл. Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.4.4 дэх заалтыг хүчингүй болсонд тооцсугай. Санал хураалт.

Энэ асуудлыг хэлэлцэж дууслаа.

Ургамлын эрүүл мэнд, ургамал хамгааллын тухай хуулийн төсөл болон хамт өргөн мэдүүлсэн бусад хуулийн төслийн анхны хэлэлцүүлгийг явуулсан талаарх Байнгын хорооны санал, дүгнэлтийг чуулганы нэгдсэн хуралдаанд Наранбаатар гишүүн танилцуулна.

Байгаль орчин, хүнс, хөдөө аж ахуйн байнгын хорооны өнөөдрийн хуралдаанаар хэлэлцэх асуудал дууссан тул Байнгын хорооны хуралдааныг өндөрлүүлж байна.

Өнөөдрийн хуралдаанд оролцсон Байнгын хорооны гишүүд, ажлын хэсгийн гишүүддээ баярлалаа.

ДУУНЫ БИЧЛЭГЭЭС ХУРАЛДААНЫ
ДЭЛГЭРЭНГҮЙ ТЭМДЭГЛЭЛ
БУУЛГАЖ, ХЯНАСАН:
ШИНЖЭЭЧ

П.ОЮУНГЭРЭЛ